

regional precum și creșterea nivelului de trai. În definirea termenilor regionali, literatura de specialitate îl menționează pe Stanislaw Czamanski care în anul 1973 a definit termenii de regiune, arie și zonă ca o suprafață de teritoriu suficient de mare pentru a se întreține independent, aflându-se într-o legătură directă strânsă cu economia națională, aria fiind indicatorul cel mai util în analiza economico- socială, respectiv zona- suprafața cu trăsături distinctive față de spațiul înconjurător.

Regiunea este reprezentată prin trăsătura cea mai semnificativă în știința regională, trăsătura în legătură cu care se emit teorii, tehnici de analiză și implementarea strategiilor de dezvoltare, se exprimă obiective, măsuri, instrumente în realizarea strategiilor.

Regiunea este formată dintr-o parte dintr-un teritoriu, organizat după caracteristici economice, geografice, demografice, culturale, administrative, istorice, caracteristici care generează o particularitate distinctă față de spațiul național.

Astfel, dezvoltarea unei regiuni reprezintă folosirea într-un mod cât mai eficient a resurselor locale și a celor atrase de la nivel național sau internațional cu scopul creșterii gradului de competitivitate regională și reducerii decalajelor economice între regiuni.

Indicatorii de context vor fi reprezentați de trăsăturile cheie care caracterizează sistemele economico- sociale regionale, constituind și punctul de plecare în modelarea dezvoltării economico- sociale. Datele de intrare, denumite și "input-uri", constituie datele în baza cărora se va realiza analiza și previziunea manifestării proceselor dezvoltării economice. În ceea ce privește indicatorii de impact, aceștia arată nivelul la care obiectivele cercetării economice au fost realizate.

2. INDICATORI AI DEZVOLTĂRII ECONOMICO- SOCIALE

Dezvoltarea regional reprezintă conceptual bazat pe stimularea și diversificarea activităților economice, stimularea investițiilor în sectoarele public și privat, cu scopul reducerii decalajelor socio- economice între diferite regiuni, pentru a îmbunătăți standardele de viață și oferirea de servicii de calitate ridicată cetățenilor³.

Benedek (2004)⁴ prezintă trăsăturile diferențelor de dezvoltare inter-regionale ca fiind economice, socio-culturale, structural, funcționale și ierarhice. Acesta a grupat trăsăturile în șapte categorii de indicatori de disparitate regională cu scopul de a analiza cu ușurință evoluțiile proceselor economice astfel:

1. Indicatori economici: venitul național, ponderea sectorului agriculturii în totalul veniturii național, ponderea sectorului industrie în totalul veniturii național, ponderea sectorului construcții în totalul veniturii național și ponderea altor sectoare rămase în totalul veniturii național.

2. Indicatori socio- culturali: ponderea persoanelor adulte cu studii superioare absolvite din totalul populației adulte, ponderea tinerilor cu studii obligatorii din totalul populației tinere, gradul de școlarizare, rata de alfabetizare a populației de vârstă medie. În ceea ce privește gradul de școlarizare, rata de renunțare la școală a crescut semnificativ după schimbările politice din anul 1989, rămânând la un nivel ridicat în prezent⁵.

3. Indicatori demografici: numărul de locuitori, rata de creștere a populației, sporul natural al populației, structura populației pe grupe de vârstă, durata medie de viață, gradul de îmbătrânire a populației.

³ Apostolache, M., A., (2014), *Regional Development in Romania- From Regulations to Practice*, Procedia Economics and Finance, Volume 8, pg 35.

⁴ Benedek, J., (2004), *Amenajarea teritoriului și dezvoltarea regională*, Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj- Napoca, pg 62.

⁵ Andrei, T., Profiroiu, M., Andrei, C., L., Iacob, A., I., (2012), *Quantitative methods for analysis of school dropout in the development regions of Romania*, Procedia – Social and Behavioral Sciences, Volume 31, pg 193.

4. Indicatori de structură: distribuția populației pe sectoare de activitate economice, densitatea populației, gradul de urbanizare.

5. Indicatori de infrastructură: ponderea gospodăriilor care dețin acces la utilitățile publice, ponderea dezvoltării infrastructurii rurale în totalul infrastructurii naționale.

6. Indicatori ecologici: nivelul riscurilor de mediu, gradul de poluare a diferitelor elemente de mediu.

7. Indicatori de ierarhie: nivelul de centralitate a așezărilor.

Aplicarea politicilor și strategiilor de dezvoltare regională au ca scop stimularea și diversificarea activităților economice, promovarea investițiilor, reducerea șomajului prin crearea de noi locuri de muncă și îmbunătățirea nivelului de trai al populației din regiune.

2.1 REGIUNILE DE DEZVOLTARE ECONOMICO- SOCIALE

Delimitarea regiunilor de dezvoltare a fost făcută cu respectarea unei multitudini de criterii: economic, administrative, geografic, cultural, cultural-istoric. În cadrul conceptualizării teritoriale s-au identificat trei tipuri de regiuni: omogene, nodale și de programare. Regiunile omogene sunt cele economice cu un anumit sector economic dominant, rate ale șomajului uniforme, geografice cu climate similar, resurse naturale de sol comune, sau sociale cu o istorie cultural comună. Regiunile de dezvoltare nodale, denumite și polarizate au gradul de uniformitate minim, dezvoltarea în cadrul regiunii realizându-se la nivelul unui județ sau al unui domeniu. Regiunile de programare sunt acele regiuni care pun un mare accent pe cadrul administrativ- instituțional și pe strategiile emise de acesta în cadrul regiunii⁶.

Experiența bogată a României în organizarea teritorială a condus la adoptarea unor tipuri corespunzătoare de strategii ale dezvoltării social- economice. Astfel, în constituirea regiunilor de dezvoltare în cadrul României, au fost luate în calcul criteriile precum factorii naturali economici, demografici sau tehnici.

Regiunea reprezintă unitatea administrativ- teritorială cu factori determinanți specifici geografici și administrativi cu o autonomie limitată față de autoritatea centrală. Regiunile au fost delimitate respectând criteriul vecinătății prin care acestea acoperă întreaga suprafață a țării cu condiția să nu existe suprapuneri teritoriale.

În prezent, Institutul Național de Statistică identifică opt regiuni de dezvoltare în România⁷, fiecare reprezentată de o Agenție pentru Dezvoltare Regională:

- Regiunea de dezvoltare Nord- Vest (județele Bihor, Bistrița- Năsăud, Cluj, Maramureș, Satu- Mare)
- Regiunea de dezvoltare Vest (județele Arad, Caraș- Severin, Timiș, Hunedoara)
- Regiunea de dezvoltare Sud- Vest- Oltenia (județele Dolj, Gorj, Mehedinți, Olt, Vâlcea)
- Regiunea de dezvoltare București- Ilfov (județul Ilfov, Municipiul București)
- Regiunea de dezvoltare Sud-Muntenia (județele Argeș, Călărași, Dâmbovița, Giurgiu, Ialomița, Prahova, Teleorman)
- Regiunea de dezvoltare Sud-Est (județele Brăila, Buzău, Constanța, Galați, Tulcea, Vrancea)
- Regiunea de dezvoltare Nord- Est (județele Bacău, Botoșani, Iași, Neamț, Suceava, Vaslui)
- Regiunea de dezvoltare Centru (județele Alba, Brașov, Covasna, Harghita, Mureș, Sibiu)

⁶ Surd, V., Kassai, I., Giurgiu, L., (2011), *Romania disparities in regional development*, Procedia- Social and Behavioral Sciences, Volume 19, pg 21.

⁷ Institutul Național de Statistică, <http://www.arges.insse.ro/main.php?id=417>, Accesat la 25.04.2014.

Regiunile de dezvoltare cuprind teritoriile județelor menționate organizate pe bază de convenții semnate cu consiliile județene și reprezintă forma de elaborare, integrare, evaluare și monitorizare a strategiilor și politicilor de dezvoltare regional⁸.

Tipologia grupelor de regiuni a fost realizată în urma utilizării trăsăturilor fundamentale ale dezvoltării economico- sociale la nivel regional cu scopul reducerii disparităților regionale⁹.

Unul dintre indicatorii economici ce pot evidential discrepantele regionale este PIB-ul.

- Produsul Intern Brut regional, prescurtat PIB în literatura de specialitate, Acesta reflectă valoarea totală de piață a mărfurilor și a serviciilor destinate consumului final, produse în economie. Ca și formulă, PIB-ul se calculează ca suma cheltuielilor pentru consum a gospodăriilor (C), a cheltuielilor brute cu investițiile (I), a cheltuielilor publice ale statului (G), veniturile obținute în urma activităților de export (Exp), sumă din care se scad cheltuielile cu importurile (Imp).

Tabel 1.1 Evoluția produsului intern brut pe regiuni de dezvoltare

Regiune de dezvoltare	PIB										
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Nord- Est	5,4	3,6	-5,1	-3,2	4,1	1,1	1,6	2,0	2,4	3,0	3,3
Sud- Est	1,3	9,5	-6,1	1,1	3,8	-1,5	1,0	2,1	2,6	3,1	3,2
Sud	3,4	9,2	-3,1	-4,0	3,1	-1,3	3,5	2,2	2,4	3,0	3,3
Sud- Vest	6,0	5,7	-5,0	-0,7	2,7	1,8	5,0	2,3	2,5	3,1	3,4
Vest	5,8	0,9	-6,3	1,9	2,5	1,2	2,4	2,1	2,3	2,9	3,3
Nord- Vest	9,5	-0,9	-5,3	-3,1	-0,5	-2,6	2,3	2,0	2,5	3,0	3,2
Centru	8,0	1,1	-4,4	-2,1	3,5	1,1	3,3	2,3	2,4	3,0	3,3
Bucuresti- Ilfov	8,6	18,2	-11,1	0,1	0,5	3,2	0,9	2,4	2,5	3,1	3,3
TOTAL ECONOMIE	6,3	7,3	-6,6	-1,6	2,5	0,7	2,2	2,2	2,5	3,0	3,3

Sursa: Prelucrare autor conform *Proiecțiilor principalilor indicatori economico- sociali în profil teritorial*, Comisia Națională de Prognoză, Publicații din anii 2007-2014.

În ceea ce privește evoluția indicatorului produsul intern brut pe regiunile de dezvoltare, ponderea regiunilor în produsul intern brut a avut modificări de-a lungul anilor, regiunea sud-vest deținând ponderea cea mai mare cu 1,8 % din totalul produsului intern brut pe țară.

PIB= consum (C) + investiții (I) + cheltuieli publice (G) + export (Exp) – import (Imp)

2.2 PROBLEME CHEIE ALE DISPARITĂȚILOR INTRA ȘI INTER-REGIONALE ÎN ROMÂNIA

Dezvoltarea neechilibrată între vestul și estul țării;

Dezvoltarea economică a urmat o direcție vest-est, proximitatea piețelor vestice acționând ca factor de creștere ;

Subdezvoltarea cronică este concentrată în NE la granița cu Moldova și în sud de-a lungul Dunării ;

Disparitățile intraregionale reflectă structura mozaicală a dezvoltării economice

Impactul negativ puternic al restructurării industriale în orașele monoindustriale;

⁸ Mungiu-Pupăzan, C., (2009), *Dezvoltarea economică în profil teritorial*, Analele Universității “Constantin Brâncuși” din Târgu Jiu, Seria Economie, Nr. 3/2009, pg 154.

⁹ Iordan, M., Chilian, M-N., (2014), *The Sectoral Structures in Romania, its Regions and the EU Countries- Key Features of Economic and Social Cohesion*, Procedia Economics and Finance, pg 397.

